

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2450

Vragen van het lid **Van der Lee** (GroenLinks) aan de Ministers voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Financiën over *het feit dat de Nederlandse ontwikkelingsbank FMO voor € 230 miljoen leningen heeft uitstaan in Oekraïne en buurland Wit-Rusland* (ingezonden 23 maart 2022).

Antwoord van Minister **Schreinemacher** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking), mede namens de Minister van Financiën (ontvangen 14 april 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht dat de Nederlandse ontwikkelingsbank FMO voor € 230 miljoen heeft uitstaan in Oekraïne en Wit-Rusland?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u aangeven in wat voor specifieke activiteiten het geld van FMO wordt geïnvesteerd in Wit-Rusland en Oekraïne?

Antwoord 2

De investeringen van FMO in Belarus en Oekraïne zijn voornamelijk gericht op de financiering van bedrijven in de landbouw- en hernieuwbare energie-sector. Zo heeft FMO een investering gedaan in het Oekraïense bedrijf Allseeds, dat plantaardige oliën produceert en exporteert.

Vraag 3

Wat is uw inschatting rondom het risico van deze investeringen in Oekraïne?

Antwoord 3

De financiële risico's van de investeringen in Oekraïne zijn op dit moment groot en worden mede bepaald door de locatie van de gefinancierde ondernemingen binnen Oekraïne. Ik heb van FMO begrepen dat ze haar projecten actief monitort, reeds een deel van de waarde van de leningen

¹ Het Financieele Dagblad, 17 maart 2022 <https://fd.nl/bedrijfsleven/1433424/ontwikkelingsbank-fmo-heeft-230-mln-uitstaan-in-oekraïne-en-wit-rusland#Echobox=1647504946>

heeft afgeschreven en haar equity-investeringen heeft afgewaardeerd. De duur van het conflict zal medebepalend zijn voor de uiteindelijke financiële resultaten en de uiteindelijke verliezen.

Vraag 4

Wat is uw inschatting rondom het risico van deze investeringen in Wit-Rusland?

Antwoord 4

FMO is beperkt actief in Belarus. De desbetreffende portefeuille is momenteel EUR 11 miljoen waard en sinds de verkiezingen in 2020 doet FMO überhaupt geen nieuwe investeringen in het land. De financiële risico's van deze relatief kleine portfolio zijn groot. Belarus is door de economische sancties in verder economisch isolement geraakt en dit treft ook de klanten van FMO in Belarus.

Vraag 5

Hoe groot is de kans dat de klanten in deze landen in de nabije toekomst niet meer aan hun financiële verplichtingen kunnen voldoen?

Antwoord 5

Ik heb van FMO begrepen dat ze in nauw contact staat met haar klanten in Oekraïne en Belarus. Het merendeel van de klanten in Oekraïne heeft de werkzaamheden op dit moment opgeschort en de focus ligt op het welzijn van medewerkers en het beschermen van materieel. Om haar klanten te ondersteunen is FMO, samen met andere financiers, in gesprek over het opschorten van rente- en aflossingsverplichtingen. Het is waarschijnlijk dat dergelijke ondersteuning voor een gedeelte van de klanten noodzakelijk is. Het is echter nog te vroeg om een uitspraak te doen over de kans dat de klanten van FMO in de nabije toekomst niet meer aan hun financiële verplichtingen kunnen voldoen.

Vraag 6

Heeft de Minister van Financiën als aandeelhouder van staatsdeelneming FMO hierover eerder al zorgen geuit? Is zij bereid dat alsnog te doen?

Antwoord 6

Als aandeelhouder van FMO staat de Minister van Financiën in nauw contact met FMO over materiële risico's waarmee FMO vanwege haar bedrijfsactiviteiten wordt geconfronteerd. De Minister van Financiën en ik zijn kort na het uitbreken van de oorlog geïnformeerd door FMO over de investeringen in Oekraïne en Belarus.

De Minister van Financiën deelt de zorgen van FMO over de situatie in Oekraïne. In de eerste plaats maakt de Minister zich grote zorgen over de humanitaire crisis die zich ontvouwt in de regio, waarbij miljoenen mensen op de vlucht zijn geslagen voor het geweld. Daarnaast is de economische crisis waar het land in is gestort zeer schadelijk voor de bevolking en de bedrijvigheid in het land. Specifiek ten aanzien van FMO is momenteel nog niet duidelijk wat voor gevolgen de oorlog in Oekraïne uiteindelijk heeft op haar investeringen. De Minister van Financiën en ik zullen de situatie uiteraard goed in de gaten houden en hierover in nauw contact blijven met FMO. Daarbij staat voorop dat het continueren van de investeringsprojecten van FMO in Oekraïne, ten behoeve van de economische en sociale vooruitgang in het land, na de oorlog prioriteit zal hebben.

Vraag 7

In hoeverre zijn dit investeringen geweest die instituties aldaar juist hebben verstrekt of dat er daaromtrent juist risico's zaten?

Antwoord 7

FMO financiert bedrijven en financiële instellingen in opkomende en zich ontwikkelende markten met het oog op duurzame economische groei en het verbeteren van de levensstandaard van de lokale bevolking. FMO investeert niet in overheidspartijen en versterkt daarmee ook niet direct publieke instituties. Door middel van haar investeringen introduceert FMO (samen met andere (ontwikkelings-)banken in de betreffende landen) standaarden met betrekking tot goed ondernemingsbestuur, Know Your Customer en internati-

onaal maatschappelijk verantwoord ondernemen. Zo levert FMO onder meer een bijdrage aan het tegengaan van corruptie in het economische verkeer en aan duurzaam ondernemen.

Vraag 8

Hoe schat u de financiële gezondheid van FMO in gezien dit risico, en gezien de eerdere problemen bij de bank in 2020 toen klanten hun financiële verplichtingen niet konden nakomen en de bank het jaar afsloot met een verlies van € 205 miljoen? En wat zijn de mogelijke gevolgen daarvan voor de Nederlandse staat?

Antwoord 8

FMO heeft aangegeven dat het nog te vroeg is om een volledige inschatting te geven van de impact van de oorlog in Oekraïne op de investeringen en leningen van FMO en daarmee voor de staat als aandeelhouder. Een complicerende factor is dat de oorlog in Oekraïne niet alleen gevolgen heeft voor de FMO-projecten in Oekraïne of Belarus, maar indirect ook voor de projecten in andere lage- en middeninkomenslanden waar men van Oekraïne, Belarus of Rusland afhankelijk is voor onder andere graan, grondstoffen en energie. FMO doet daarom momenteel onderzoek naar de impact van de oorlog in Oekraïne op haar bredere investeringsportefeuille in die landen. Op dit moment is de financiële positie van FMO goed. Per einde 2021 had FMO een CET1-ratio van 22,5%, hetgeen ruim boven de minimumvereisten van DNB is. Daarnaast heeft FMO in 2021 een winst van EUR 491 miljoen geboekt. Ik begrijp van FMO dat zij voldoende buffers heeft om financiële tegenvallers in haar portefeuille zelfstandig op te vangen, net zoals in 2020 het geval was (zie ook het FMO jaarverslag van 2021²). Ik benadruk echter dat de mogelijke gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor FMO en daarbij voor de Nederlandse staat momenteel nog zeer lastig in te schatten zijn.

² <https://annualreport.fmo.nl/2021>